

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Konservativ Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige om styrket FGU som en hovedvej for de 43.000 unge uden uddannelse og beskæftigelse

21. november 2023

Indledning

Den forberedende grunduddannelse (FGU) skal give de unge under 25 år viden, kundskaber, færdigheder, afklaring og motivation til primært at gennemføre en ungdomsuddannelse eller opnå beskæftigelse. I et inkluderende læringsmiljø får eleverne mulighed for at udvikle deres potentiale fuldt ud, styrke deres selvstændighed og fremme deres mulighed for social mobilitet, så de bliver rustet til at komme videre i uddannelse eller beskæftigelse.

FGU er hovedvejen på uddannelsesområdet til at hjælpe unge i målgruppen videre til en ungdomsuddannelse eller til beskæftigelse. 43.000 unge mellem 15 og 24 år er hverken i uddannelse eller beskæftigelse. Det er et problem for de unge, som ikke får udlevet deres potentiale, og det er et problem for samfundet, som går glip af de unges ressourcer.

FGU har været udfordret siden opstarten i august 2019. Et markant lavere elevtal end forventet udfordrer institutionernes økonomi og faglige niveau. Aftalepartierne (regeringen, Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Konservativ Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige) er derfor enige om at styrke FGU-institutionernes økonomi og give dem mere fleksible rammer til at tilrettelægge uddannelsen. Samtidig bliver overgangene til FGU gjort mere smidige og mulighederne for erhvervsgrunduddannelsen (egu) forbedres.

Aftalepartierne forpligter sig til at mødes i 2026 og drøfte erfaringerne med aftalen.

Øget økonomisk stabilitet og mere bæredygtige institutioner

Aftalen sigter på at skabe ro om FGU-institutionernes økonomi, så institutionerne kan have fokus på kerneopgaven. Aftalepartierne er derfor enige om at understøtte FGU-institutionernes økonomi med **et varigt tilskudsløft på ca. 135 mio. kr.** fra 2024 og frem med henblik på at understøtte en mere stabil økonomi for FGU-institutionerne og dermed mere bæredygtige institutioner. De konkrete udfordringer varierer fra institution til institution, og tilskudsløftet udmøntes derfor som **et generelt løft af takster (60 pct.) og grundtilskud pr. institution (40 pct.).** Institutionerne kan dermed frit prioritere midlerne, hvor der vurderes størst behov lokalt, herunder investeringer i de fysiske rammer, det inkluderende læringsmiljø og det pædagogiske måltid. I 2024 udmøntes løftet som et særtilskud efter samme fordeling som det varige tilskudsløft.

Aftalepartierne understreger, at elever på FGU allerede i dag har krav på et inkluderende læringsmiljø og en socialpædagogisk tilgang, der tilgodeser den enkelte elevs behov for støtte. Desuden har eleverne allerede i dag mulighed for at få tekniske hjælpemidler, særlige undervisningsmaterialer, tegnsprogstolk, sekretærbi-stand eller praktisk hjælp.

Børne- og undervisningsministeren vil bede Styrelsen for Undervisning og Kvalitet om at tydeliggøre reglerne herom for FGU-institutionerne og tydeliggøre rettighederne for eleverne i vejledningen.

Aftalepartierne noterer sig, at der i *Aftale om fri forskning og fremtidens talentbase* er afsat 10,0 mio. kr. i 2024 til forskning i arbejds-pædagogik og praksislæring på bl.a. FGU og, at der med Ordblindepakke V er afsat midler til kompetenceudvikling af undervisere på FGU med fokus på, hvordan lærerne kan indrette undervisningen, så elever med ordblindhed understøttes bedst muligt på FGU. Derudover er midlerne fra aftalen i 2017 målrettet kompetenceudvikling blevet forlænget frem til juli 2024. I forlængelse heraf noterer aftalepartierne sig, at der er behov for løbende at have fokus på at understøtte FGU-lærernes kompetencer, så de fortsat har de rette værktøjer til at skabe inkluderende læringsmiljøer og arbejde med elever, der har særlige behov og udfordringer på en hensigtsmæssig måde.

I forlængelse heraf er aftalepartierne enige om at øge tilskuddet til de FGU-institutioner, som i særlig grad får de unge videre i uddannelse eller beskæftigelse. Udslutningstilskuddet hæves med ca. 1.750 kr. pr. årselev, svarende til en stigning på ca. 10 pct.

Gode overgange til FGU fra grundskole og ungdomsuddannelse

Overgange mellem uddannelser, beskæftigelse og livsomstændigheder er særligt kritiske for unge, og det er afgørende, at de ikke falder mellem stole. Aftalepartierne er derfor enige om, at unge der afbryder en ungdomsuddannelse, og som er i målgruppen og motiveret for FGU, skal opleve en smidig overgang til FGU. Det forudsætter et velfungerende samarbejde mellem FGU, den kommunale ungeindsats (KUI) og ungdomsuddannelserne. I juni 2023 blev det besluttet at igangsætte et rejsehold, der skal understøtte samarbejdet mellem FGU-institutionerne og KUI ved at skabe dialog om lokale udfordringer og muligheder.

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen på baggrund af FGU-rejseholdets erfaringer og de første 5 års erfaringer fra lov om kommunal ungeindsats i 2024 vil igangsætte et samarbejde med KL. Samarbejdet har det formål at understøtte rammerne for målgruppevurderingen med fokus på, at unge i målgruppen får en smidig og hurtig overgang til FGU, f.eks. hvis de har afbrudt en ungdomsuddannelse. Arbejdet skal også have fokus på, hvordan mødet mellem KUI og den unge kan ske på en måde, der understøtter den unges oplevelse af motivation og eget valg. Gode erfaringer med bl.a. fremskudt KUI-vejledning vil indgå i arbejdet.

Aftalepartierne er derudover enige om at styrke overgangene til FGU efter afsluttet grundskole.

KUI får derfor mulighed for at målgruppevurdere unge til FGU allerede i 9. klasse, så unge, som ikke er klar til at begynde på en ungdomsuddannelse eller i beskæftigelse, også har et positivt fremtidsigte, når de afslutter grundskolen. Aftalepartierne er også enige om, at elever i 9. klasse, som vurderes at være i målgruppen for FGU, skal have mulighed for at komme i et brobygningsforløb på FGU i

sporene på FGU. Basisniveauet vil blive omfattet af de enkelte undervisningsniveauer.

For at understøtte lokal frihed og sammenhængende og attraktive skolemiljøer for de unge indføres der en dispensationsmulighed i lovgivningen, så den enkelte FGU-institution kan ansøge om ikke at udbyde sporet for den almene grunduddannelse (agu) på alle institutionens skoler. For at få dispensation skal den enkelte FGU-institution kunne sandsynliggøre, at institutionen fortsat kan understøtte en bred geografisk dækning af alle tre spor, og at transportmulighederne understøtter, at eleven fortsat har mulighed for at vælge mellem de tre spor. Dispensationen vil understøtte skolernes mulighed for at tilrettelægge uddannelsen, så det giver mening lokalt. I forlængelse heraf får institutionerne mulighed for at lave en befordringsordning f.eks. med skolebus eller samkørsel for deres elever. Det vil være op til den enkelte institution, om de vil etablere en befordringsordning, og hvordan den tilrettelægges.

Erhvervstræning i en virksomhed er en mulighed for elever på alle tre uddannelsesspor. Erhvervstræning giver eleverne erfaringer med hverdagen på arbejdsmarkedet og spiller en vigtig rolle i at afklare eleverne ift. fremtidige uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. Aftalepartierne er derfor enige om, at erhvervstræningsperioden ændres, så den kan udgøre op til tre gange fire uger pr. år i stedet for de nuværende op til to gange 14 dage pr. halvår. Ændringen vil give mulighed for længere sammenhængende perioder og øget fleksibilitet ved, at loftet over erhvervstræning fastsættes over et helt år i stedet for pr. halvår.

Aftalepartierne er desuden enige om, at der skal indføres obligatorisk udbud af seksualundervisning på FGU, hvor den enkelte uddannelsesinstitution selv bestemmer den konkrete tilrettelæggelse af undervisningen. Indholdsmæssigt skal eleverne præsenteres for emner som fx samtykke, grænser, prævention og seksuelt overførbare sygdomme.

Aftalepartierne noterer sig, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet indsamler forslag til regelforenklinger fra sektoren og erhvervslivet med henblik på politisk stillingtagen.

Aftalepartierne er enige om, at elever med særlige behov fortsat skal have mulighed for at gå på FGU på nedsat tid. Som følge af at det bliver frivilligt at udbyde basis, er der behov for at tilpasse reglerne, så de ikke følger basisforløbet. Børne- og Undervisningsministeriet vil afklare mulige løsningsmodeller og drøfte disse med aftalepartierne.

Aftalepartierne er desuden enige om at skabe mulighed for, at FGU Bornholm kan samarbejde med Campus Bornholm (institution for erhvervsrettet uddannelse) om bl.a. bygningsdriften for at muliggøre eksempelvis udlejning af Campus Bornholms værksteder, køkkener og teorilokaler til FGU Bornholm. Ordningen skal understøtte, at FGU fortsat kan udbydes på Bornholm, hvor særlige lokale forhold gør sig gældende. Der etableres samtidig mulighed for, at der lovgivningsmæssigt bliver mulighed for, at de to institutioner på et tidspunkt sammenlægges til én institution, hvis det senere vurderes som den mest hensigtsmæssige løsning for varetagelse af FGU-tilbuddet på Bornholm.

Detaljeret økonomioversigt

21. november 2023

Den samlede økonomi i aftalen fremgår af *tabel 1*. De økonomiske konsekvenser forbundet med aftalen vil skulle DUT-forhandles med KL.

Tabel 1
Udmøntning af reserven til FGU

Mio. kr. (2024-pl)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Varigt
Øget økonomisk stabilitet og mere bæredygtige institutioner								
Styrkelse af FGU-institutionernes økonomi	135,0	135,0	135,0	135,0	135,0	135,0	135,0	135,0
- Varigt løft af takster	-	81,0	81,0	81,0	81,0	81,0	81,0	81,0
- Varigt løft af grundtilskuddet	-	54,0	54,0	54,0	54,0	54,0	54,0	54,0
- Særtilskud	135,0	-	-	-	-	-	-	-
Eftersyn af institutionslandskabet	-	-	-	-	-	-	-	-
Løft af værksteds- og køkkenfaciliteter samt undervisningsmaterialer	27,6	-	-	-	-	-	-	-
Styrket fællesskab via det pædagogiske måltid	-	-	-	-	-	-	-	-
Understøttelse af elevdemokratiet på FGU	0,4	0,4	0,3	-	-	-	-	-
Fælles ansvar for de unge								
Justering af den kommunale medfinansiering	-	21,3	21,3	21,3	21,3	21,3	21,3	21,3
Årlig drøftelse i FGU-institutionsbestyrelsen	-	-	-	-	-	-	-	-
Større incitament for udsusning til uddannelse og beskæftigelse	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4
Gode overgange til FGU fra grundskole og ungdomsuddannelse								
Samarbejde med kommunerne om gode overgange for de unge	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremrykning af målgruppevurderingen af elever i 9. klasse	-	-	-	-	-	-	-	-
Styrkelse af vejledning om FGU i grundskolen	-	-	-	-	-	-	-	-
En styrket erhvervsgrunduddannelse (egu)								
Styrkelse af egu-sporet på FGU	12,5	-1,7	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6	-0,6
Økonomiske barrierer for ophold på skolehjem og certifikater	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Bedre muligheder for forlængelse af egu-forløb	-	0,8	0,8	0,8	0,8	1,1	1,1	1,1
Partnerskab om flere egu-praktikforløb	1,0	1,0	1,0	-	-	-	-	-
Styrket informations- og vejledningsindsats om egu-sporet	1,1	0,2	0,2	0,2	0,2	-	-	-
Friere rammer for FGU-institutionerne								
Frivilligt udbud af basisforløbet	-	-	-	-	-	-	-	-
Friere rammer for udbud af spor på udbudssteder og skoler	-	-	-	-	-	-	-	-
Mulighed for befordringsordning på FGU-skoler	-	-	-	-	-	-	-	-
Forlængelse af erhvervstræningsperioden	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedre muligheder for samarbejde mellem institutioner på Bornholm	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve til opfølgning på implementeringsunderstøttende tiltag (rejsehold mv.)	4,1	3,9	3,9	5,2	5,2	5,1	5,1	4,1
Udgifter i alt	193,1	172,3	172,3	172,3	172,3	172,3	172,3	172,3
Finansiering*	193,1	172,3	172,3	172,3	172,3	172,3	172,3	172,3

Anm.: *Reserven til FGU mv., som finansierer aftalen, er afsat på forslag til finanslov for 2024.